

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2007. május 7.

**MAGYAR
MINT IDEGEN NYELV**

**KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

1. Jó megoldásnak a javítási és értékelési útmutatóban megadott megoldások mellett elfogadhatók azok a megoldások is, melyek az útmutatóban ugyan nem szerepelnek, de megfelelnek a magyar nyelv szabályainak, és értelmes megoldást kínálnak az adott feladatra.
2. Minden jó megoldás egy pontot (itemet - feladatpontot) ér. Rossz megoldásra nem jár pont.
3. Többletpont nem adható.
4. A feladatpontokat az adott feladatsorhoz (vizsgarészhez) megadott átváltási szabály ill. táblázat alapján kell vizsgapontokra átszámítani.

I. OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

1. Nem kell hibának tekinteni az olyan nyelvi hibát, amely a megértést nem akadályozza (pl. helyesírási, nyelvtani vagy nyelvhelyességi hiba).
2. Legfeljebb 26 pont érhető el. Az elért pontokat az alábbi táblázat segítségével kell vizsgapontokra átszámítani:

Elért pont	Vizsgapont
26	33
25	32
24	31
23	30
22	29
21	27
20	26
19	25
18	23
17	22
16	21
15	19
14	18

Elért pont	Vizsgapont
13	17
12	15
11	14
10	13
9	11
8	10
7	9
6	7
5	6
4	5
3	3
2	2
1	1

Megoldások

1. feladat

barát (itemszám)	0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
program	f	b	i	j	c	d	a	e	g	h	k

2. feladat**0. A riporter beszélgetőtársa Mészáros Márta édesanyja.**

11. Farkas Ilona saját munkásságáért kapta a kitüntetést.
 12. Tanítványaival néha ma is találkozik.
 13. Tanítói munkáját 20 éves korában kezdte.
 14. Gyermekkorában gazdag gyerekekkel járt iskolába.
 15. Régi iskolatársai máig nagyon szeretik a zenét.
 16. Az osztálytársai mind zenészek lettek.
 17. 1976-ban régi iskoláját újraindították.
 18. A családban mindig sokat énekelnek.
 19. Amióta Mona néni nyugdíjba ment, elsősorban a családjának segít.
 20. A tanítást mára teljesen abbahagyta.

I	H
	X
X	
X	
	X
	X
X	
	X
	X
X	
X	
	X

3. feladat

ítemsám	0.	21.	22.	23.	24.	25.	26.
szövegrész	a	g	c	f	d	b	e

II. NYELVHELYESSÉG

- Ha a helyesírás a megértést akadályozza, akkor a megoldás nem fogadható el.
- Minden feladatban csak egy megoldás értékelhető.
- Legfeljebb 28 pont érhető el. Az elért pontokat az alábbi táblázat segítségével kell vizsgapontokra átszámítani:

Elért pont	Vizsgapont
28	18
27	18
26	17
25	16
24	16
23	15
22	14
21	14
20	13
19	12
18	12
17	11
16	10
15	10

Elért pont	Vizsgapont
14	9
13	9
12	8
11	8
10	7
9	6
8	6
7	5
6	4
5	4
4	3
3	2
2	2
1	1

Megoldások**1. feladat**

Ítemsám	Megoldás
(0)	ezért
1.	mert
2.	vagy
3.	és
4.	de
5.	hogy
6.	hogy
7.	aki
8.	mint
9.	ha

2. feladat

Ítemsám	Megoldás
(0)	túrára
10.	táborozáskor
11.	időjárástól
12.	programot
13.	mire
14.	semmiről
15.	aljára
16.	zsebeiben
17.	ételdobozba
18.	túrafelszereléshez
19.	fejünkől

3. feladat

Ítemsám	Megoldás
(0)	Hogyan szaunázzunk?
20.	A szaunába belépés előtt törülközzünk szárazra!
21.	Szaunázáshoz minél kisebb fürdőruhát vegyünk fel!
22.	A szaunában lehetőleg feküdjünk!
23.	Szaunázás közben használjunk illóolajakat!
24.	A szauna elhagyása után testünkre öntsünk hideg vizet!
25.	Ezután feltétlen törülközzünk szárazra!
26.	Ezt néhányszor ismételjük meg!
27.	Közben ne igyunk!
28.	Legvégül néhány percre feküdjünk le!

III. HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

1. Minden tartalmilag megfelelő válasz elfogadható. Amennyiben a válasz érthető, a nyelvi vagy helyesírási hibákat nem kell figyelembe venni.

2. Legfeljebb 25 pont érhető el. Az elért pontokat az alábbi táblázat segítségével kell vizsgapontokra átszámítani:

Elért pont	Vizsgapont
25	33
24	32
23	31
22	29
21	28
20	27
19	25
18	24
17	23
16	21
15	20
14	19

Elért pont	Vizsgapont
13	17
12	16
11	15
10	13
9	12
8	11
7	9
6	8
5	7
4	5
3	4
2	2
1	1

Megoldások

1. feladat

A táblázatba soronként csak egy X-et szabad beírni. Egy sorra csak akkor adható pont, ha a vizsgázó bejelöli a helyes megoldást, és másikat nem jelöl be.

(0) Ritának a banándoboz a lakásfelújítás miatt kell.

1. A színésznő a lakberendezést egyetemen tanulta.
2. Rita kizárólag a családtagjainak ad lakberendezési tanácsokat.
3. Már a főiskola előtt szerepelt egy híres filmben.
4. A főiskola után először Nyíregyházán dolgozott.
5. Kecskeméten egy kollégájához ment feleségül.
6. Édesanyja és édesapja is színész volt.
7. Rita a családjának köszönheti, hogy sokat olvas.
8. Rita kitűnő kapcsolatban van a testvérével.
9. A gyerekei nehezen fogadták el az új párját.
10. Rita mostanában tanult meg motorozni.

I	H
X	
X	
	X
X	
	X
X	
	X
	X
X	
	X
	X

2. feladat

Minden jó párosítás 1 pontot ér.

	Szurdi Judít	Szabó Enikő	Fischer András	Fekete Zsuzsa	Kovács Gábor	Tóth Ildikó
Itemszám	(0)	11.	12.	13.	14.	15.
Válasz	a	e	c	d	f	b

3. feladat

Minden helyesen kitöltött mezőért (áru vagy emelet) 1-1 pontot kell adni (max. 10 pont).

osztály	itemszám	olcsóbb áru	emelet
papír	(0)	füzet	második
élelmiszer	16 – 17.	sajt	alagsor
női divatáru	18 – 19.	farmernadrág	első
játék	20 – 21.	labda	második
műszaki	22 – 23.	hűtőszekrény	negyedik
cipő	24 – 25.	(18 – 36-os) gyerekcipő	harmadik

A hanghordozón elhangzó szövegek:

Középszintű érettségi vizsga magyar mint idegen nyelvből.

3. összetevő: hallott szöveg értése.

A vizsgának ebben a részében 3 feladatot kell megoldania.

A szöveghez tartozó feladatokat a füzetben találja meg.

A feladatokon a szöveg hallgatása közben és utána is dolgozhat.

A feladatokat zene választja el.

Lesz egy kis ideje arra, hogy a feladatokkal megismerkedjen a szöveg elhangzása előtt.

Először meghallgatja a szöveget egyszer. Utána van idő a feladat megoldására.

Ezután elhangzik a szöveg másodszor. Ekkor ismét van idő a feladaton dolgozni.

Mindhárom szöveget így fogja meghallgatni.

A teljes feladatsor elhangzása után még marad idő az ellenőrzésre.

30 percig dolgozhat. Jó munkát!

1. feladat

Egy interjút fog hallani. Az elhangzottak alapján állapítsa meg, hogy a táblázatban található állítások közül melyek hangzottak el a szövegben (igazak – I), és melyek nem (hamisak – H)! Tegyen egy X jelet a megfelelő oszlopba! A feladat megoldását a 0-val jelölt példa is segíti.

Most olvassa át a feladatot!

Most hallgassa meg a szöveget!

Kedves Hallgatóim! Mai riportalanyommal, Ritával, útközben találkoztunk. Felkaptunk néhány üres banándoaszt az egyik bevásárlóközpont mellett, mert éppen nagy lakásfelújításban vannak.

- Adódik a kérdés: szenved a felfordulástól, vagy élvezzi?
- Nekem a lakás berendezése a hobbim. A barátaim tudják, ha belépek egy lakásba, azonnal ezer ötletem támad. Egyébként elvégeztem az Iparművészeti Egyetem art és design menedzser szakát is. A saját lakásom is állandóan változik. Ez sok munka, de élvezem. Én egyébként is mindig találok magamnak feladatot.
- Így volt ez akkor is, amikor a Cha-cha-cha című film után eltűnt a közönség elől?
- A filmbemutató után Nyíregyházára mentem el játszani. Utána vettek föl a főiskolára. Az első két évben nem játszhattunk filmekben. Utána elfelejtettek. Ezért boldogan fogadtam el a kecskeméti színház ajánlatát.
- A magánéletében is ilyen sok minden történt?

- Kecskeméten beleszerettem egy kollégámba. Hozzámentem. Feleség lettem, majd anya. Két gyönyörű gyerekünk született. Paula most 15, Jakab 12 éves. Az anyaság halálíg tart, de 10 évnyi házasság után elváltam. Nem volt könnyű, de új életet kezdtem.
- Nem mindennapi családban nőtt fel. Édesanyja híres tánctanár, édesapja színész, nevelőapja újságíró. Mindig színész akart lenni?
- Amióta csak emlékszem, mindig. Én egyébként nehéz gyerek voltam. A szüleim alig bírtak velem.
- A gyerekek elfogadták?
- Esztergomba jártam gimnáziumba. Kollégiumban laktam. Sokat köszönhetek a társaimnak. Ők elérték, amit az otthoniak nem: elkezdtem olvasni. Mindenki olvasott, én sem akartam lemaradni.
- Milyen viszonyban van a testvérével?
- Gyerekkoromban rettenetesen gonosz voltam Andreával. A válásom óta újra jó a kapcsolatunk. Amikor megismerkedtem a párommal, ő volt az első, akit felhívtam, akinek elmondtam.
- Hogyan lett ebből család?
- Szép lassan. Jakab rögtön örült, Paula óvatosabb volt. Mára már igazi család vagyunk.
- Könnyű a gyerekeknek egy csinos, fiatal mamával.
- Hát, én el sem tudom képzelni az életet csendesen. A síelés nálunk családi hagyomány, a lovaglásba a főiskolán szerettem bele, és nagyon régóta motorozom is. Ha majd megöregszem, eladom a motort. Persze mindent megteszek, hogy ez minél később történjen meg.

(Családi lap, 2005. október)

Most oldja meg a feladatot!

Most hallgassa meg másodszor is a szöveget!

(A feladat szövege változatlan formában)

Ellenőrizze a megoldását!

Vége az 1. feladatnak.

2. feladat

Véleményeket fog hallani. Párosítsa össze a szövegeket a megszólalók nevével! A feladat megoldását a 0-val jelölt példa is segíti.

Most olvassa át a feladatot!

Most hallgassa meg a szöveget!

A vegetarizmus divattá vált. Egyre többen akarnak egészségesen élni, és ezért nem hajlandók többé húst enni. Tegnap délelőtt riporterünk elment az egyik nagyáruház élelmiszerosztályára, és megkérdezte a vásárlókat, mi a véleményük a vegetáriánus táplálkozásról.

- Szurdi Judit vagyok. Imádom a húst, mindennap eszem. Egészségtelennek találom, ha valaki nem eszik, mert szerintem szüksége van rá a szervezetnek is.
- Szabó Enikőnek hívnak. Hát nem is tudom. Vegetáriánus táplálkozással nem jut be minden vitamin a szervezetbe. De biztosan egészséges is lehet ez az életmód. Én nem eszem túl gyakran húst, egy darabig bírnám is nélküle. Volt egy ismerősöm, aki vegetáriánus volt, és emiatt legyengült.
- Fischer Andrásnak hívnak. Anyukám vegetáriánus volt, és a születésemtől fogva nem adott húst azért, hogy megőrizze az egészségemet. Az orvosok viszont meggyőzték arról, hogy egy fejlődő szervezetnek szüksége van a húsrá. Részben pont ezért, nagyon szeretem a húst.
- Fekete Zsuzsa vagyok. Több mint egy éve már nem eszem húst. Így sokkal egészségesebben tudok élni. Már sok finom növényi étel kapható, nem is hiányzik a hús.
- Kovács Gábor a nevem. Húst hússal szeretek enni. A növényekkel nem lakom jól. Én nehéz munkát végzek, ahhoz erő kell. Sem a zöldségekben, sem a kenyérben nincs elég erő. Utánuk hamar éhes leszek. Minden ételben legfontosabb a hús.
- Tóth Ildikónak hívnak. Már sok-sok éve nem eszem húst. Minden húsetel nehéz és egészségtelen. Nincs bennük semmi hasznos, például vitamin. Felesleges húst enni. A hústól csak betegek lehetünk. Miattam egyébként se öljenek állatokat!

(DUE tallózó, 2005. szeptember)

Most oldja meg a feladatot!

Most hallgassa meg másodszor is a szöveget!

(A feladat szövege változatlan formában)

Ellenőrizze a megoldását!

Vége a 2. feladatnak.

3. feladat

Az elhangzó szöveg alapján töltsé ki az alábbi táblázatot! Adja meg, hol található az egyes áruházi osztályok, és mi kapható ott olcsóbban! A feladat megoldását a 0-val jelölt példa is segíti.

Most olvassa át a feladatot!

Most hallgassa meg a szöveget!

Kedves Vásárlóink! Üdvözöljük Önöket áruházunkban. Ma is számtalan vásárlási kedvezménnyel várjuk Önöket. Használják ki a lehetőséget, és vásároljanak olcsóbban!

Most vegyék meg a füzeteket az új tanévre! A 2. emeleten, a papírosztályunkon, minden fajtájú és méretű füzet fél áron kapható.

Az áruházunk alagsorában található élelmiszerosztályunkon ma minden sajtot 30% kedvezménnyel árusítunk.

Tekintsék meg női divatáru osztályunkat az első emeleten! Ma minden farmernadrágot 10% kedvezménnyel vehetnek meg. Ne hagyják ki az alkalmat!

A játékosztály ajánlata a következő: ma minden labda 30% kedvezménnyel kapható. Látogassanak el a második emeletre, és lepjék meg gyermekeiket, unokáikat 1 – 1 labdával!

Műszaki osztályunkon, a negyedik emeleten, ma rendkívüli árleszállítás várja mindazokat, akik hűtőszekrényt vásárolnak. A különféle márkájú hűtőszekrények különböző kedvezményekkel kaphatók.

Anyukák, nagymamák, figyelem! A harmadik emeleti cipőosztályon óriási kedvezmények várják azokat, akik ma gyerekcipőt vásárolnak. 18-astól 36-os méretig ma minden gyerekcipő 20%-kal olcsóbban vihető haza.

Minden kedves látogatóknak jó vásárlást kívánunk!

(Skála Áruház, 2005. augusztus)

Most oldja meg a feladatot!

Most hallgassa meg másodszor is a szöveget!

(A feladat szövege változatlan formában)

Ellenőrizze a megoldását!

Vége a 3. feladatnak.

A hátralévő időben befejezheti és ellenőrizheti a megoldásokat.

Vége a 3. összetevőnek.

IV. ÍRÁSKÉSZSÉG

ELSŐ FELADAT

A javítás alapelvei

1. Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról.

értékelési szempont	maximális pontszám
Tartalom és szöveghossz	6 pont
Nyelvhelyesség	5 pont
Összesen	11 pont

2. Amennyiben a feladat megoldása valamelyik szempont alapján 0 pontot kapott, akkor a teljes feladatra 0 pontot kell adni.

3. A feladatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom és szöveghossz

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- megfelelően dolgozta-e ki a témát,
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

A nyelvi okokból érthetetlen szövegrészeket a *Tartalom* szempontnál nem lehet értékelni. Ez vonatkozik a megadott szövegből értelem nélkül lemásolt és rossz nyelvi környezetben használt szövegrészekre is. Az ilyen típusú hibákat figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is.

Amennyiben a vizsgázó olyan információt közöl, ami anyanyelvi olvasó számára nem értelmezhető, az adott rész kifejtése nem tekinthető teljesen megfelelőnek.

A szöveghossz megadásánál a szószám csak a vizsgázó által létrehozott szövegrészre vonatkozik, azaz nem tartalmazza a központilag megadott részek szavainak számát.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondattan, alaktan, helyesírás)

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek,
- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondattan, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Szövegértést zavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

Az ismétlődő hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni, de a szövegben jelölni kell előfordulásukat.

Az adott szinten bizonyos nyelvtani struktúrák produktív használata nem várható el a vizsgázótól. Az ilyen típusú hibákat a szövegben jelölni kell, de az értékelésnél nem kell figyelembe venni.

Értékelési skála**Tartalom és szöveghossz**

6-5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A vizsgázó megfelelően dolgozta ki a témát, és elérte a megadott szövegmennyiséget (40–50 szó).	A vizsgázó általában megfelelően tárgyalta a témát, és legalább 30–40 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó csak részben megfelelően tárgyalta a témát, valamint a létrehozott szöveg 30 szónál rövidebb.	A vizsgázó nem megfelelően tárgyalta a témát, valamint a létrehozott szöveg nagyon rövid. vagy: A vizsgázó más témáról ír.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondattan, alaktan, helyesírás)

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a megértést nem zavaró hibát tartalmaz.	A szövegben több hiba fordul elő, a hibák néhány ponton nehezítik a megértést.	A szövegben sok hiba fordul elő, a hibák több ponton nehezítik a megértést.	A szöveg a nyelvi hibák miatt nem érthető.

MÁSODIK FELADAT**A javítás alapelvei**

1. Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról.

Értékelési szempont	Maximális pontszám
Tartalom	5 pont
Formai jegyek és hangnem	2 pont
Szövegalkotás	3 pont
Szókincs, kifejezésmód	6 pont
Nyelvtan, helyesírás	6 pont
Összesen	22 pont

2. Amennyiben a feladat a *Tartalom* szempont alapján 0 pontos, akkor nem értékelhető a többi szempont alapján, azaz a feladatra 0 pontot kell adni.

3. A feladatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése**Tartalom**

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki és milyen mélységben tárgyalta azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs célt/célokat.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető a szintnek megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, ill. minden lényeges információra rákérdeznek és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, ill. nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó anya-

nyelvi olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy negyedikes).

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érhető, azt a *Tartalom* szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs, kifejezőmód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontoknál.

Amennyiben a vizsgázó szó szerint lemásol egy irányító szempontot, de teljesen rossz nyelvi környezetben használja azt, az adott irányító szempont kifejtése nem fogadható el. A jó nyelvi környezetben használt, szó szerint lemásolt irányító szempontot teljesítettnek kell tekinteni.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség. A feladatot akkor is a megadott szempontok alapján kell értékelni, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír.

Formai jegyek és hangnem

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg megfelel-e

- a levéllel mint szövegfajttával szemben állított formai követelményeknek, azaz helyesen (vagy elfogadhatóan) tartalmazza-e a dátumot, a megszólítást, az elköszönést és aláírást,
- hangnemileg a címzethez való viszonynak és a közlési szándéknak.

Amennyiben a vizsgázó törekedett a levélforma betartására, azaz kísérletet tett a levélforma minimális megtartására (van elfogadható megszólítás és aláírás), a szövegalkotás nem értékelhető 0 ponttal. 0 pont akkor jár, ha hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás, ill. ha a vizsgázó levél helyett fogalmazást írt. Elfogadhatónak tekinthető minden olyan megszólítás és elköszönés, ami „emlékeztet” a helyes formákra.

A csak nyelvtani vagy helyesírási hibát tartalmazó variációk e szempont értékelésénél helyesnek számítanak. Amennyiben a megszólítás és az elköszönés külön-külön helyes ugyan, de nem illenek egymáshoz, akkor mindkettő csak elfogadhatónak tekinthető.

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e az irányító szempontok elrendezése és ezáltal a szöveg gondolatmenete,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- a vizsgázó hogyan használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit (pl. egyszerű kötőszók, névmások).

A *Szövegalkotás* szempontnál a *Tartalom* szemponttól függetlenül kell eljárni, és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit akkor használja helyesen a vizsgázó, ha törekszik arra, hogy egyszerű kötőszók, névmások, határozószók stb. segítségével valódi szöveget hozzon létre. Amennyiben a vizsgázó minden mondatát azonos módon (pl. az *én* személyes névmással) kezdi, nem mondható el az általa létrehozott levélről, hogy abban a mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz.

Szókincs, kifejezőmód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy megfelel-e

- a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Szövegértést zavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a *Szókincs, kifejezőmód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál. Amennyiben például a vizsgázó egy szót nem megfelelően használ (pl. a „nézni“ ige helyett a „látni“ igét), ezt a hibát csak a *Szókincs, kifejezőmód* szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

Az ismétlődő hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni, de a szövegben jelölni kell előfordulásukat.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés nyelvtani és helyesírási hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvtan, helyesírás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondatban, az alaktan és a helyesírás normáinak.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs, kifejezőmód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál. Amennyiben például a vizsgázó helytelen vonzatot használ (pl. rendelkezik valamihez), ezt a hibát csak a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényesül. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

Az ismétlődő hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni, de a szövegben jelölni kell előfordulásukat.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Értékelési skála**Tartalom**

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
Öt irányító szempont van megfelelően kidolgozva. A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg.	Négy vagy három irányító szempont van megfelelően kidolgozva, a többi csak részben vagy egyáltalán nem. A vizsgázó a kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg.	Két irányító szempont van megfelelően kidolgozva, a többi pedig csak részben vagy egyáltalán nem. vagy: Egy irányító szempont van megfelelően kidolgozva, és van még részben tárgyalt irányító szempont. vagy: Mindegyik irányító szempont részben tárgyalva van. A vizsgázó a kommunikációs célokat részben valósította meg.	Csak egy irányító szempont van megfelelően kidolgozva és a többi szempont nincs tárgyalva. vagy: A vizsgázó négy vagy annál kevesebb irányító szempontot tárgyalt részben. Alapvető kommunikációs célját nem éri el.

Formai jegyek és hangnem

2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak. Van helyes megszólítás és aláírás, és van helyes vagy elfogadható dátum és elkészítés.	A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak. Van helyes vagy elfogadható megszólítás és aláírás. A vizsgázó törekedett a levélforma betartására.	A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtának, vagy a vizsgázó nem törekedett a levélforma betartására. Hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás.

Szövegalkotás

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés. A mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése többnyire logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés. A mondatok többnyire szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A mondanivaló nem mindennél logikus elrendezésű. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és befejezés. A mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg tagolatlan és áttekinthetetlen, izolált mondatok halmazából áll. A levél annyira rövid, hogy szöveggként nem értékelhető.

Szókincs, kifejezőmód

6-5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő változatos és viszonylag nagy szókincs jellemzi.	A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. A szókincs korlátai miatt előfordulhat ismétlés. Néhol nem megfelelő a szóhasználat, ez azonban csak kis mértékben nehezíti a mondanivaló megértését.	A szöveget kevésbé változatos, helyenként egyszerű, de még elfogadható szókincs jellemzi. Sok a szóismétlés. Többször nem megfelelő a szóhasználat, ez néhány helyen jelentősen nehezíti a mondanivaló megértését.	A szövegben felhasznált szókincs nagyon egyszerű, a nem megfelelő szóhasználat több helyen jelentősen megnehezíti a szöveg megértését.

Nyelvtan, helyesírás

6-5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A szöveg kevés nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják.	A szöveg több nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják, és/vagy kevés, a megértést nehezítő nyelvi hiba jellemzi a dolgozatot.	A szövegben sok olyan nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba van, amelyek a megértést jelentősen megnehezítik, valamint sok megértést nem befolyásoló nyelvi hiba fordul elő benne.	A szöveg a nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibák miatt több helyen nem érthető.